

na różnych spotkaniach i zebraniach, w różnych środowiskach. Prowadził bowiem intensywną działalność popularyzatorską, będąc cenionym i pożądanym prelegentem. Posiadał dar jasnego i interesującego ujmowania zawilich i skomplikowanych spraw, docierając do umysłów i serc słuchaczy.

Był w pełni oddany sprawom Instytutu Zachodniego, całkowicie utożsamiając się z tą placówką, głęboko przeżywał jej sukcesy i niepowodzenia. Swoją Osobą zespałał Instytut nie tylko z racji pełnionych funkcji, ale przede wszystkim jako Człowiek skromny, nad wyraz uczynny i prawdziwie koleżeński. Do najwyższych wartości zaliczał zawsze wierność temu wszystkiemu, co wyznaczała racja stanu ojczystego kraju. Pozostawał zawsze w jego służbie, niezależnie od warunków, miejsca i czasu. Przy złym stanie zdrowia, udał się za granicę, wygłaszając tam cykl wykładów o trudnej i skomplikowanej sytuacji Polski. Zmarł daleko od Ojczyzny, zmarł jak żołnierz w jej służbie. Spełnił testament tych, którzy Jego Instytut zakładali, w którym spędził całe Swoje dojrzałe życie, którego posłannictwo niósł po za granice kraju.

Za Swoją działalność odznaczony został Brązowym i Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz szeregiem innych odznaczeń.

Jan Wąsicki

BIBLIOGRAFIA PRAC PROFESORA DOKTORA JANUSZA SOBCZAKA

Wydawnictwa zwarte

1. *Przesiedleńcy w Niemieckiej Republice Federalnej*. Poznań 1962, ss. 255.
Rec.: Albert Heise, „Ostdeutscher Literatur-Anzeiger” Jg. 9: 1963 H. 5, s. 136 - 138; Jan Kaczmarek, „Odra” 1962 nr 12, s. 99 - 100; Wiewióra Bolesław, „Przegląd Zachodni” 1962 nr 4, s. 409 - 410; Danuta Zmij, *Podarunek Wschodu*, „Nowe Książki” 1962 nr 18, s. 1105 - 1106.
2. *Hitlerowskie przesiedlenia ludności niemieckiej w dobie II wojny światowej*. Poznań 1966, s. 312.
Rec.: Tadeusz Bialecki, „Przegląd Zachodnio-Pomorski” 1967 nr 5, s. 117 - 121; Cien-ciala Anna M., „The American Historical Review” Vol. 73 1968 No. 3, s. 851 - 852; Eva Seeber, „Zeitschrift für Geschichtswissenschaft” 1968 nr 3, s. 401; Jan Wąsicki, Polska Agencja Interpress: Serwis Publicystyczno-Informacyjny 15.I.1967 nr 14, s. 13 - 15.
3. *Polityka wschodnia Niemieckiej Republiki Federalnej w okresie rządów Erharda*. Warszawa 1971, ss. 57.
4. *Propaganda zagraniczna Niemiec weimarskich wobec Polski*, Poznań 1973, ss. 355

Rec.: Bogdan Dopierała, „Sprawy Międzynarodowe” 1974 nr 7, s. 149 - 153; Teresa Kulak, *Ze studiów nad dziejami propagandy*. „Przegląd Zachodni” 1975 nr 2, s. 405 - 413; Józef Łaptos, *Historycy o roli propagandy politycznej w stosunkach międzynarodowych*. „Kwartalnik Historyczny” R. 83: 1976 nr 3, s. 643 - 648.

5. *Sprawy polskie w wojennej polityce zagranicznej i propagandzie III Rzeszy (1950 ss., maszynopis złożony w 1982 r. w Wydawnictwie Instytutu Zachodniego).*

Artykuły w czasopismach, części prac zbiorowych,
omówienia, sprawozdania naukowe

1958

6. *Spotkanie ziomkostw*. „Przegląd Zachodni” 1958 nr 4, s. 369 - 371.
7. *„Związek wypędzonych”* „Przegląd Zachodni”. 1958 nr 6, s. 426 - 427.

1959

8. *Opinie w sprawie granicy na Odrze i Nysie wypowiedziane ostatnio na Zachodzie*. „Przegląd Zachodni” 1959 nr 3, s. 127 - 136.
9. *Przegląd ważniejszych ośrodków tzw. Ostforschung w RFN*. „Przegląd Zachodni” 1959 nr 2, s. 439 - 461.
10. *Wartość tzw. „naukowych argumentów” rewizjonistów niemieckich*. „Przegląd Zachodni” 1959 nr 1, s. 170 - 176.
11. (tłum.) Gentzen Felix Heinrich: *Rola Niemieckiego Związku Marchii Wschodnich (Ostmarkenverein) w tworzeniu V Kolumny niemieckiego imperializmu w Polsce i przygotowaniu II wojny światowej*. „Przegląd Zachodni” 1959 nr 3, s. 56 - 75.

1960

12. *Granica na Odrze i Nysie w opinii zachodniej* „Przegląd Zachodni” 1960 nr 4, s. 315 - 322.
13. *Hitlerowcy we władzach naczelnych rewizjonistycznych organizacji przesiedleńców sudeckich*. „Przegląd Zachodni” 1960 nr 2, s. 349 - 353.
14. *Kolejny etap zachodnioniemieckiego rewizjonizmu*. „Przegląd Zachodni” 1960 nr 5, s. 159 - 165.
15. *Opinie w sprawie granicy na Odrze i Nysie wypowiedziane na Zachodzie w drugiej połowie 1959 roku*. „Przegląd Zachodni” 1960 nr 1, s. 146 - 152.
16. *The „Ostforschung” Centres in the German Federal Republic*. „Polish Western Affairs” 1960 No. 1, s. 191 - 202.
17. *Polityczne i militarne konsekwencje pięcioletniej przynależności NRF do NATO*. „Przegląd Zachodni” 1960 nr 6, s. 333 - 343.
18. *Tzw. „Rückkehrwille” w świetle zachodnioniemieckich materiałów*. „Przegląd Zachodni” 1960 nr 3, s. 58 - 78.
19. *III Studium Pomorzoznawcze w Koszalinie*. „Przegląd Zachodni” 1960 nr 5, s. 180 - 182.
20. *III Walny Zjazd Towarzystwa Rozwoju Ziem Zachodnich w Olsztynie*. „Przegląd Zachodni” 1960 nr 1, s. 138 - 140.
21. (Rec.) *Historica I. Praha 1959*. „Przegląd Zachodni” 1960 nr 2, s. 392 - 394.

1961

22. *Głosy opinii zachodniej o granicy na Odrze i Nysie*. „Przegląd Zachodni” 1961 nr 1, s. 126 - 131.

23. *Granica na Odrze i Nysie w świetle opinii Zachodu*. „Przegląd Zachodni” 1961 nr 4, s. 381 - 394.
24. *Krajowa narada dziennikarzy w Poznaniu z okazji piętnastej rocznicy istnienia ZAP (Zachodniej Agencji Prasowej)*. „Przegląd Zachodni” 1961 nr 2, s. 373 - 374.
25. *La volonté de retour?* „Cahiers Pologne-Allemagne” 1961 nr 1, s. 24 - 41.
26. *IV Studium Pomoroznawcze w Koszalinie*. „Przegląd Zachodni” 1961 nr 5, s. 124 - 126.
27. (Rec.) *Deutsch-Polnische Hefte*. Düsseldorf 1958 - 1961. „Przegląd Zachodni” 1961 nr 3, s. 217 - 219.
28. (Rec.) *Historica II*. Praha 1960. „Przegląd Zachodni” 1961 nr 2, s. 423 - 424.

1962

29. *Granica na Odrze i Nysie w opinii zachodniej i przedstawicieli państw niezaangażowanych*. „Przegląd Zachodni” 1962 nr 1, s. 159 - 172.
30. *Opinia publiczna Zachodu oraz państw niezaangażowanych o granicy na Odrze i Nysie*. „Przegląd Zachodni”. 1962 nr 4, s. 364 - 384.
31. *V Studium Pomoroznawcze w Koszalinie*. „Przegląd Zachodni” 1962 nr 5, s. 179 - 182.
32. (Rec.) *Auf den Spuren der Ostforschung*. Leipzig 1962. „Przegląd Zachodni” 1962 nr 6, s. 408 - 411.
33. (Rec.) *Historica III*. Praha 1961. „Przegląd Zachodni” 1962 nr 2, s. 420 - 421.

1963

34. *Granica na Odrze i Nysie w opinii zachodniej*. „Przegląd Zachodni” 1963 nr 4, s. 297 - 314.
35. *Na Zachodzie o granicy na Odrze i Nysie*. „Przegląd Zachodni” 1963 nr 2, s. 274 - 289.
36. *The Oder and Neisse frontier in the Eyes of the Western Public*. „Polish Western Affairs” 1963 No 2, s. 399 - 422.
37. *„Ziomkostwo Pomorskie” w systemie zachodnioniemieckich organizacji rewizjonistycznych*. „Przegląd Zachodnio-Pomorski” 1963 nr 3, s. 93 - 106.
38. (Rec.) *M. R. Tulczinskij, Adwokaty Rewanża*. Moskwa 1963. „Przegląd Zachodni” 1963 nr 5, s. 190 - 194.

1964

39. *Na Zachodzie o granicy na Odrze i Nysie*. „Przegląd Zachodni” 1964 nr 4, s. 419 - 441.
40. *Opinia zachodnia o granicy na Odrze i Nysie*. „Przegląd Zachodni” 1964 nr 1, s. 117 - 135.
41. *Rewizjonizm zachodnioniemiecki a Ziemie Zachodnie Polski*. „Biuletyn TRZZ”. Warszawa 1964, s. 30.
42. (Rec.) *Historica IV - VII*. Praha 1962 - 1963. „Przegląd Zachodni” 1964 nr 2, s. 432 - 436.
43. (Rec.) *Walter Kühn, Bundesdeutsche Irrungen*. Darmstadt. „Przegląd Zachodni” 1964 nr 5/6, s. 320 - 322.

1965

44. *Na Zachodzie o granicy na Odrze i Nysie*. „Przegląd Zachodni” 1965 nr 1, s. 135 - 152.
45. *Na Zachodzie o granicy na Odrze i Nysie*. „Przegląd Zachodni” 1965 nr 4, s. 318 - 337.

46. *Oder-Neisse Frontier Repercussions in the Western Press (In Connection with the Coming Forward of Rusk and Erler)*. „Polish Western Affairs” 1965 No 2, s. 378 - 394.

(również w jęz. franc.:

Répercussions dans la presse occidentale au sujet de la frontière sur l'Oder et la Neisse (à la suite des déclarations de Rusk et d'Erler). „La Pologne et les Affaires Occidentales” 1965 Nos. 1 - 2, s. 311 - 329.

47. (Rec.) *Historica VIII - IX*. Praha 1964. „Przegląd Zachodni” 1965 nr 2, s. 378 - 382.

1966

48. *Na Zachodzie o granicy na Odrze i Nysie*. „Przegląd Zachodni” 1966 nr 1, s. 126 - 156.
49. *Na Zachodzie o granicy na Odrze i Nysie*. „Przegląd Zachodni” 1966 nr 4, s. 325 - 346.
50. *Wrażenia zachodniemieckiego historyka z podróży po Polsce*. „Przegląd Zachodni” 1966 nr 2, s. 395 - 399.
51. (Rec.) *Acta Occupations Bohemiae et Moraviae. Die Deutschen in der Tschechoslowakei 1933 - 1947. Dokumentensammlung*. Praha 1964; J. Doležal, J. Kren, *Die Kämpfende Tschechoslowakei. Dokumente über die Widerstandsbewegung des Tschechoslowakischen Volkes in den Jahren 1938 - 1945*. Prag 1964. „Przegląd Zachodni” 1966 nr 2, s. 446 - 447.
52. (Rec.) *Historica X*. Praha 1965. „Przegląd Zachodni” 1966 nr 3, s. 154 - 155.
53. (Tum.) *Měšk Frido, Z działalności Zentralstelle für Wendenangelegenheiten (Wendenabteilung) w latach 1920 - 1945 (Przyczynek do polityki Rzeszy Niemieckiej wobec Serbołużyczan)*. „Przegląd Zachodni” 1966 nr 3, s. 87 - 98.

1967

54. *Ethnic Germans as the Subjekt of the Nazi Resettlement Campaign during the Second World War*. „Polish Western Affairs”. 1967 nr 1, s. 63 - 95.
(również w jęz. franc.)
Les Allemands ethniques en tant que sujet social. Des opérations hitlériennes de transfèrement de population durant la Seconde Guerre mondiale. „La Pologne et les Affaires Occidentales” 1967 nr 1, s. 66 - 98.
55. *Na Zachodzie o granicy na Odrze i Nysie*. „Przegląd Zachodni” 1967 nr 1, s. 118 - 138.
56. *Na Zachodzie o granicy na Odrze i Nysie*. „Przegląd Zachodni” 1967 nr 5, s. 124 - 146.
57. *Rola ziomkostw w systemie rewizjonistycznej polityki NRF. Wybór materiałów z konferencji Rady Naczelnej TRZZ*. Warszawa 1967. s. 6 - 13, 77 - 82.
58. *Sesja Śląskiego Instytutu Naukowego z okazji 25-rocznicy powstania PPR*. „Przegląd Zachodni” 1967 nr 2, s. 430 - 431.
59. (Rec.) *Historica XI - XII*. Praha 1965 - 1966. „Przegląd Zachodni” 1967 nr 2, s. 426 - 429.
60. (Rec.) *Józef Kokot, Andrzej Brożek, Integracja przesiedleńców po II wojnie światowej*. Wrocław 1966. „Przegląd Zachodni” 1967 nr 3 - 4, s. 227 - 230.

1968

61. *Na Zachodzie o granicy na Odrze i Nysie*. „Przegląd Zachodni” 1968 nr 2, s. 307 - 335.

62. *Na Zachodzie o granicy na Odrze i Nysie*. „Przegląd Zachodni” 1968 nr 5/6, s. 172 - 198.
63. *Refleksje krytyczne o państwie zachodniemieckim* (na marginesie książki: *Der CDU — Staat. Studien zur „Verfassungswirklichkeit der Bundesrepublik*). „Przegląd Zachodni” 1968 nr 4, s. 462 - 479.
64. *The West about the Oder-Neisse Frontier*. „Polish Western Affairs” 1968 No. 2, s. 314 - 332.
(również w jęz. franc.):
L'Occident au sujet de la frontière sur l'Oder et la Neisse. „La Pologne et les Affaires Occidentales” 1968 nr 2, s. 342 - 363.
65. *Zachód o granicy na Odrze i Nysie*. Warszawa 1968. Towarzystwo Rozwoju Ziemi Zachodnich. Materiały informacyjno-odczytowe. Zesz. 4, s. 66
66. (Rec.) Krzysztof Skubiszewski: *Wysiedlenie Niemców po II wojnie światowej*. Warszawa 1968.
(również w jęz. ang. i franc.):
„Polish Western Affairs” 1968 No. 2, s. 292 - 297.
„La Pologne et les Affaires Occidentales” 1968 nr 2, s. 318 - 324.
67. (Rec.) Jan Wąsicki, *Provincia Grenzmark Posen-Westpreussen 1918 - 1933*. Zielona Góra 1967. „Przegląd Zachodni” 1968 nr 2, s. 363 - 365.

1969

68. *Na Zachodzie o granicy na Odrze i Nysie* (lipiec — grudzień 1968 r.). „Przegląd Zachodni” 1969 nr 2, s. 389 - 408.
69. *Na Zachodzie o granicy na Odrze i Nysie* (styczeń — czerwiec 1969 r.). „Przegląd Zachodni” 1969 nr 5, s. 127 - 145.
70. *Niemiecka Partia Komunistyczna (DKP)*. „Przegląd Zachodni” 1969 nr 3, s. 173 - 187.
71. *Polityka wschodnia SPD* cz. I, II. „Sprawy Międzynarodowe” 1969 nr 1, s. 66 - 81, 1969 nr 2, s. 48 - 61.
72. (Rec.) K. Golczewski, *Porzucona twierdza*. Poznań 1967. „Przegląd Zachodni” 1969 nr 1, s. 238 - 240.
73. (Rec.) Władysław Gomółka, *O problemie niemieckim*. Warszawa 1968. „Polish Western Affairs” 1969 No 1, s. 111 - 115.
(również w jęz. franc.):
„La Pologne et les Affaires Occidentales” 1969 nr 1, s. 128 - 133.
74. (Rec.) *Staatsmänner und Diplomaten bei Hitler*. Frankfurt am Main 1967. „Przegląd Zachodni” 1969 nr 1, s. 209 - 211.

1970

75. *The Centenary of Polish Emigration to Rhineland-Westphalia*. „Polish Western Affairs” 1970 No. 1, s. 193 - 199.
(również w jęz. franc.):
Le centième anniversaire de la colonie Polonais Westphalie-Rhénanie: „La Pologne et les Affaires Occidentales” 1970 nr 1, s. 222 - 229.
76. *Na Zachodzie o granicy na Odrze i Nysie* (lipiec—grudzień 1969 r.). „Przegląd Zachodni” 1970 nr 2, s. 345 - 374.

1971

77. *Deutscher Schutzbund und Ostausschuss — transmisja i kamuflaż propagandy Reichszentrale für Heimatdienst*. „Przegląd Zachodni” 1971 nr 4, s. 402 - 413.

78. *Działalność Deutscher Ostbund a oficjalna polityka rządu Republiki Weimarskiej*. „Przegląd Zachodni” 1971 nr 5/6, s. 150 - 163.
79. *Polityka wschodnia SPD*. W: *Studia o Niemczech współczesnych* 3. Wrocław 1971, s. 104 - 116.
80. *Reichszentrale für Heimatdienst — Urząd Propagandy Republiki Weimarskiej*. „Przegląd Zachodni” 1971 nr 3, s. 115 - 130.
81. (Rec.) Manfred Max Wambach: *Verbändestaat und Parteienoligopol*. Stuttgart 1971. „Przegląd Zachodni” 1971 nr 5/6, s. 259 - 262.

1972

82. *International Conference of World War II historians in Zamość*. „Polish Western Affairs” 1972 No. 2, s. 377 - 380.
(również w jęz. franc.:)
Cycle d'études international d'historiens de la Seconde Guerre mondiale à Zamość. „La Pologne et les Affaires Occidentales” 1972 No. 2, s. 453 - 457.
83. *Polityka wschodnia SPD*. W: *Polska—NRF. Przesłanki i proces normalizacji stosunków*. Poznań 1972, s. 74 - 105; również w: „Sprawy Międzynarodowe” 1969 nr 1, 2. poz. 71
84. *Repatriacja Niemców podczas II wojny światowej i jej związek z wysiedleniami ludności polskiej*. Zamość 1972, s. 40. Międzynarodowe sympozjum historyków II wojny światowej. Zamość 17 - 20.10.1972.
(również w jęz. ros.)
85. *Rodowód i system propagandy niemieckiej na Warmii i Mazurach w okresie Republiki Weimarskiej*. „Przegląd Zachodni” 1972 nr 2, s. 350 - 368.
(również w jęz. ang. i franc.:)
The Weimar Republic's Propaganda Concerning the Plebiscites in Warmia and Mazuria. „Polish Western Affairs” 1972 No 2, s. 334 - 355.
La propagande de la République de Weimar au sujet du plébiscite en Warmie et Mazurie. „La Pologne et les Affaires Occidentales” 1972 nr 2, s. 404 - 429.
86. *III Sesja historyczna w Nowej Soli*. „Przegląd Zachodni” 1972 nr 1, s. 228 - 229.
87. (Rec.) Tadeusz Białecki, *Przesiedlenie ludności niemieckiej z Pomorza Zachodniego po II wojnie światowej*. Poznań 1969. „Przegląd Zachodni”, 1972 nr 1, s. 212 - 213.
88. (Rec.) Klaus Kipphan: *Deutsche Propaganda in den Vereinigten Staaten 1933 - 1941*. Heidelberg 1971. „Polish Western Affairs” 1972 No. 1, s. 211 - 215.
(również w jęz. franc.:)
„La Pologne et les Affaires Occidentales” 1972 nr 1, s. 275 - 280.
89. (Rec.) Werner Maser: *Adolf Hitler. Legende-Mythos-Wirklichkeit*. München 1971. „Przegląd Zachodni” 1972 nr 3, s. 202 - 206.

1973

90. *Działalność Niemieckiego Towarzystwa Polityczno-Gospodarczego w okresie Republiki Weimarskiej*. „Przegląd Zachodni” 1973 nr 1, s. 110 - 131.
91. *Transfert au Reich des Allemands pendant la deuxième guerre mondiale et son rapport avec la déportation de la population polonaise*. „Studia Historiae Oeconomicae”. Vol. 8 1973, s. 187 - 212.
(materiały z konferencji naukowej zob. poz. 84)

1974

92. *Cooperation between the Frontier Regions of the GDR and Poland.* „Polish Western Affairs” 1974 No. 2, s. 247 - 259.
(również w jęz. franc.)
La Coopération entre les régions frontalières de la RDA et de la Pologne. „La Pologne et les Affaires Occidentales” 1974 nr 2, s. 281 - 296.
93. *Przesiedlenia Niemców podczas II wojny światowej i ich związek z wysiedleniami ludności polskiej.* W: *Przesiedlenia ludności przez III Rzeszę i jej sojuszników podczas II wojny światowej.* Lublin 1974. s. 120 - 145.
94. (Rec.) Dorota Jabłońska, *Ziomkostwo Pomorskie 1945 - 1969.* Poznań 1973. „Przegląd Zachodni” 1974 nr 3, s. 241 - 243.
95. (Rec.) Norbert Krekeler, *Revisionsanspruch und geheime Ostpolitik der Weimarer Republik.* Stuttgart 1973. „Polish Western Affairs” 1974 No. 2, s. 279 - 283.
(również w jęz. franc.)
„La Pologne et les Affaires Occidentales” 1974 nr 2, s. 317 - 321.
96. (Rec.) Dietrich A. Loeber, *Diktierte Option. Die Umsiedlung der Deutsch-Balten aus Estland und Lettland 1939 - 1941.* Neumünster 1972. „Przegląd Zachodni” 1974 nr 1, s. 156 - 160.
97. (Rec.) *Nauka w Wielkopolsce. Przeszłość i teraźniejszość. Studia i materiały* Praca zbiorowa pod redakcją G. Labudy i in. Poznań 1973. „Przegląd Zachodni” 1974 nr 5/6, s. 219 - 224.

1975

98. *The celebration of the 30th anniversary of the victory over fascism.* „Polish Western Affairs” 1975 No. 1, s. 81 - 86.
(również w jęz. franc.)
Les cérémonies organisées en Pologne à l'occasion du anniversaire de la victoire sur le fascisme. „La Pologne et les Affaires Occidentales” 1975 nr 1, s. 82 - 88.
99. *Poplebiscytowa działalność Polonii warmińsko-mazurskiej i jej obraz w meldunkach policji wschodniopruskiej (1922 - 1923).* „Przegląd Zachodni” 1975 nr 5/6, s. 236 - 248.
100. (Rec.) Hans W. Schoenberg, *Germans from the East. A study of Thier Migration.* The Hague 1970. Betram Gresh Lattimore, *The Assimilation of German Expellees into the West German Policy and Society Since 1945.* The Hague 1974. „Polish Western Affairs” 1975 No. 2, s. 263 - 266.
(również w jęz. franc.)
„La Pologne et les Affaires Occidentales” 1975 nr 2, s. 275 - 279.
101. (Rec.) Krystyna Kersten, *Repatriacja ludności polskiej po II wojnie światowej.* Gdańsk 1974. „Dzieje Najnowsze” 1975 nr 4, s. 164 - 168.

1976

102. *Stanowisko SPD wobec zachodniej granicy Polski w latach 1919 - 1945.* W: *Rozwój organizacyjny i ewolucja programowa Socjaldemokratycznej Partii Niemiec 1875 - 1975.* Poznań 1976. s. 191 - 203.
103. *Wizyta I Sekretarza Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej Edwarda Gierka w Republice Federalnej Niemiec.* „Przegląd Zachodni” 1976 nr 5/6, s. 122 - 144.
(również w jęz. ang. i franc.)
The Visit of Edward Gierke, First Secretary of the Central Committee of the

Polish United Workers' Party to the Federal Republic of Germany. „Polish Western Affairs” 1977 No 1, s. 3 - 25.

La visite en République Fédérale d'Allemagne d'Edward Gierek 1er Secrétaire du Comité Central du Parti Ouvrier Polonais Unifié. „La Pologne et les Affaires Occidentales” 1977 No 1, s. 3 - 28.

104. (Rec.) Wiesław Dobrzycki, Granica zachodnia w polityce polskiej, 1944 - 1947. Warszawa 1974. „Przegląd Zachodni” 1976 nr 5/6, s. 183 - 185.
105. (Rec.) Andrzej Szefer, Przesiedleńcy niemieccy na Górnym Śląsku w latach 1939 - 1945. Katowice 1974. „Przegląd Zachodni” 1976 nr 2, s. 372 - 374.
106. (Rec.) Wysiedlenie i poniewierka 1939 - 1945. Poznań 1974. „Dzieje Najnowsze” 1976 nr 2, s. 230 - 232.

1977

107. *Die Frage der polnischen Wanderarbeiter in Deutschland in der Jahren 1919 bis 1939 und ihre Behandlung. Fremdarbeiterpolitik des Imperialismus Heft 2.* Rostock 1977, s. 47 - 66.
108. *Kwestia wspólnoty frakcyjnej zachodniemieckich partii chadeckich.* „Przegląd Zachodni” 1977 nr 1, s. 83 - 105.
109. *XXV zjazd federalny CDU w Düsseldorfie.* „Przegląd Zachodni” 1977 nr 2, s. 127 - 133.
110. (Rec.) *Akten zur deutschen auswärtigen Politik 1918 - 1945. Serie E. Bd. II - IV.* Göttingen (1972 - 75). „Dzieje Najnowsze” 1977 nr 4, s. 164 - 167.
111. (Rec.) Richard Breyer, Peter E. Nasarski, Janusz Piekalkiewicz, *Nachbarn seit tausend Jahren. Deutsche und Polen in Bildern und Dokumenten.* Mainz 1975. „Przegląd Zachodni” 1977 nr 2, s. 134 - 141.
112. (Rec.) Lech Janicki, *Partie polityczne w systemie prawnym Republiki Federalnej Niemiec.* Poznań 1975. „Dzieje Najnowsze” 1977 nr 4, s. 181 - 184.

1978

113. *Further Polish Contributions to East—West. Détente—Visites and Meetings at the Summit.* „Polish Western Affairs” 1978 No. 1, s. 121 - 144.
(również w jęz. franc.:)
Nouvelle contribution de la Pologne à la détente dans les relations Est—Ouest. „La Pologne et les Affaires Occidentales” 1978, No. 1, s. 128 - 154.
114. Fiedor Karol, Janusz Sobczak, Wojciech Wrzesiński, *Obraz Polaka w Niemczech i Niemca w Polsce w latach międzywojennych i jego rola w kształtowaniu stosunków międzypaństwowych.* Śląski Kwartalnik Historyczny „Sobótka”. 1978 nr 2, s. 163 - 189.
(również w jęz. ang. i franc.:)
Fiedor Karol, Janusz Sobczak, Wojciech Wrzesiński: *The Image of the Poles in Germany and the German in Poland in Inter—War Years and Its Role in Shaping the Relations Between the Two States.* „Polish Western Affairs” 1978 No. 2, s. 203 - 228.
- Fiodor Karol, Janusz Sobczak, Wojciech Wrzesiński, *L'image du Polonais en Allemagne et celle de l'allemand en Pologne pendant l'entre-deux-querres et leur rôle dans façonnement des relations entre les deux Etats.* „La Pologne et les Affaires Occidentales” 1978 nr 2, s. 218 - 245.
115. *Wizyta kanclerza federalnego RFN Helmuta Schmidta w Polsce.* „Przegląd Zachodni” 1978 nr 1, s. 144 - 153.
116. (Rec.) Anna Cienciala, *German Propaganda for the Revision of the Polish—German Frontier in Danzig and the Corridor.* W: „Antemurale” Vol. XX. Romae 1976. s. 77 - 129. „Polish Western Affairs” 1978 No. 2, s. 314 - 318.

- (również w jęz. franc.):
 „La Pologne et les Affaires Occidentales” 1978 nr 2, s. 335 - 340.
117. (Rec.) Karol Fiedor, Bund Deutscher Osten w systemie antypolskiej propagandy (Bund Deutscher Osten in the System of Anti-Polish Propaganda). Warszawa—Wrocław 1977. „Polish Western Affairs” 1978 No. 2, s. 309 - 318. (również w jęz. franc.):
 Karol Fiedor: Bund Deutscher Osten w systemie antypolskiej propagandy (l'Union Bund Deutscher Osten dans le système de propagande antipolonaise). Warszawa—Wrocław 1977. „La Pologne et les Affaires Occidentales” 1978 nr 2, s. 340 - 346.
118. (Rec.) Jerzy Sulek, Geneza Republiki Federalnej Niemiec. Poznań 1977. „Odra” 1978 nr 10, s. 101.
119. (Rec.) Jan Wąsicki, Rzesza a kraje niemieckie 1914 - 1949. Poznań 1977. „Dzieje Najnowsze” 1978 nr 4, s. 141 - 144.

1979

120. *Głos w dyskusji „okrągłego stołu” (poświęconej 60-leciu niepodległości Polski)*. „Studia Nauk Politycznych” 1979 nr 1, s. 150 - 153.
121. *Propaganda hitlerowska wobec Wojska Polskiego oraz Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie (kampania wrześniowa 1939 — front włoski 1944)*. „Przegląd Zachodni” 1979 nr 3, s. 37 - 56.
122. *Wybory do zachodniemieckich parlamentów krajowych w RFN w 1978 r.* „Przegląd Zachodni” 1979 nr 1, s. 147 - 154.
123. *Zachodniemieckie reperkusje 40-rocznicy wybuchu II wojny światowej*. „Przegląd Zachodni” 1979 nr 5/6, s. 284 - 295.
124. (Rec.) Antoni Czubiński, Zdzisław Grot, Benon Miśkiewicz, Powstanie Wielkopolskie 1918 - 1919. Poznań 1978; Antoni Czubiński, Powstanie Wielkopolskie 1918 - 1919. Geneza, charakter, znaczenie. Poznań 1978; Marian Olszewski, Powstanie Wielkopolskie 1918 - 1919. Poznań 1978. „Polish Western Affairs” 1979 No 1, s. 142 - 149.
 (również w jęz. franc.):
 „La Pologne et les Affaires Occidentales” 1979 nr 1, s. 139 - 146.
125. (Rec.) Polska myśl polityczna XIX i XX wieku. T. 1: Polska i jej sąsiedzi. Wrocław 1975, T. 2: Twórcy polskiej myśli politycznej. Wrocław 1978; Sąsiedzi i inni. Warszawa 1978. „Polish Western Affairs” 1979 No. 2, s. 330 - 337. (również w jęz. franc.):
 „La Pologne et les Affaires Occidentales” 1979 nr 2, s. 386 - 393.

1980

126. *Die Bedeutung des Warschauer Vertrages für die nationale Souveränität und die internationalistische Integration der Mitgliedstaaten der sozialistischen Gemeinschaft*. Aktuelle Beiträge des Staats- und Rechtswissenschaft. H. 221, s. 193 - 198. Potsdam Babelsberg 1980.
127. *Die Grenzrevisionspropaganda des deutschen Imperialismus gegenüber Polen im Ausland in der Zeit der Weimarer Republik*. Studien zur Geschichte der deutsch-polnischen Beziehungen. H. 4: Polen im Schatten von Versailles. Rostock 1981.
128. *Kampania przedwyborcza i wybory do Bundestagu IX kadencji w 1980 r.* „Przegląd Zachodni” 1980 nr 5/6, s. 239 - 261.
129. *Niemcy wobec prymasa Polski Augusta Hlonda w okresie II wojny światowej*. „Przegląd Zachodni” 1980 nr 1, s. 135 - 145.

130. *Die Partnerschaft. W: 10 Jahre Warschauer Vertrag. Bestandaufnahme. Deutsch—Polnisches Gespräch '80.* Düsseldorf 1980, s. 66 - 69.
131. *Polish affairs in the foreign policy of nazi Germany during the Second World War.* „Polish Western Affairs” 1980 No. 1, s. 76 - 105.
(również w jęz. franc.):
Les affaires polonaises dans la politique étrangere de l'Allemagne hitlerienne durant la Seconde Guerre Mondiale. „La Pologne et les Affaires Occidentales” 1980 nr 1, s. 74 - 106.
132. *Die systemtragenden Parteien der BRD und die Entspannung in Europa.* Wissenschaftliche Zeitschrift der Karl-Marx-Universität. Leipzig 1980 H. 1, s. 42 - 44.
133. *Watykan a sprawy polskie w czasie II wojny światowej w świetle dokumentów ówczesnej Ambasady RP przy Stolicy Apostolskiej.* „Przegląd Zachodni” 1980 nr 2, s. 108 - 139.

1981

134. *Abwicklungsstelle — hitlerowska placówka likwidacyjna do spraw polskich hitlerowskiego MSZ w czasie II wojny światowej.* „Przegląd Zachodni” 1981 nr 3/4, s. 85 - 98.
135. *Kampania wrześniowa w historiografii RFN i NRD.* Śląski Kwartalnik Historyczny „Sobótka” 1981 nr 3, s. 429 - 444.

1982

136. (Rec.) Leszek Gondek, *Polskie Misje Wojskowe 1945 - 1949.* Warszawa 1981. „Polish Western Affairs/La Pologne et les Affaires Occidentales” 1982 No. 1, s. 149 - 152.
(również w jęz. niem.):
„Polnische Weststudien” 1982 H. 1, s. 178 - 182.
137. *Bundeswehra w NATO i jej zbrojenia* (maszynopis, do pracy zbiorowej pod red. A. Czubińskiego — w wydawnictwie Instytutu Zachodniego).
138. *60-lecie Związku Polaków w Niemczech* (maszynopis dla wydawnictwa w Pile).
139. *Przesiedlenia ludności niemieckiej w czasie II wojny światowej i po jej zakończeniu* (maszynopis dla wydawnictwa UAM).

